

न तदन्यो मधवन्नस्ति मर्डितेन्द्र ब्रवीमि ते वच इति मर्त्यो द्वैतद्वन्नुवाच
 त्वमेवेतो जनयितासि नान्यस्त्वदिति ॥ २४ ॥ अथ निग्राभ्याभ्यो ग्रहान्विगृह्यते ।
 आपो ह वै वृत्रं जघ्रुस्तेनैवैतद्वीर्येणापः स्यन्दन्ते स्यन्दमानानां वै वसतीवरीर्गृ-
 ह्णाति वसतीवरीभ्यो निग्राभ्या निग्राभ्याभ्यो ग्रहान्विगृह्यते तेनैवैतद्वीर्येण ग्रहा-
 न्विगृह्यते होतृचमसाद्योषा वाऽऋघोता योषयि वाऽश्माः प्रजाः प्रजायन्ते तदे-
 नमेतस्यै योषायाऽऋचो होतुः प्रजनयति तस्माद्धोतृचमसात् ॥ २५ ॥ ब्राह्मणम्
 ॥ ५ [१.४] ॥ सप्तमः प्रपाठकः ॥ कण्डिकासंख्या ११४ ॥ नवमोऽध्यायः [२४.] ॥ ॥
 अस्मिन्काण्डे कण्डिकासंख्या ८५१ ॥ ॥

इति माध्यन्दिनीये शतपथब्राह्मणे अधरनाम तृतीयं काण्डं समाप्तम् ॥ ३ ॥

EXTRACTS MADE FROM THE COMMENTARY OF SÂYANÂCÂRYA.

आधानपुनराधानेऽग्निहोत्रं ततः परम् । चातुर्मास्यानि च पशुर्द्वितीयकाण्डऽङ्गिरितम् ॥
 अथ तृतीयचतुर्थाभ्यामेकाहोहोत्रसत्त्रलक्षणसकलसोमयागप्रकृतिभूतोऽग्निष्टोमोऽभिधीयते ।
 तत्र तृतीयकाण्डस्य प्रथमाध्याये शालानिर्माणप्रभृति दीक्षाङ्गतिपर्यन्तं प्रतिपाद्यते । तत्रादौ
 शालानिर्माणार्थं देवयजनपरिग्रहं विधत्ते देवयजनमिति । प्राचीनवंशसदोहविधीनादिनिर्मा-
 णपर्याप्तं देवयजनस्थानम् तज्जोषयन्ते सेवन्ते स्वार्थिको णिचू परिगृह्णीयुर्यजमानपुरुषाः । स
 इति प्रसिद्धौ यक्ब्दविशेषणमेतत् प्रसिद्धं यदेवयजनं तद्वर्षिष्ठमतिशयेन वृद्धमुद्धितं जोष-
 यितव्यम् । यद्यस्य (स्या Cod.) उपरि गृहीताया भूमेः अन्यत् परिसरस्थलं नातिशयीत अ-
 तिशयितमुद्धितं न स्यात् (न च Cod.) । निम्ने देवयजने इष्टा स्वयमेवात्यन्तं नोच एव
 स्यात् । see कात्या० ७. १. १०. ॥ १ ॥ वर्ष्मोन्नतम् ॥ २ ॥ देवयजनप्राग्देशे देवयजनान्तरपरि-
 मितप्रदेशस्याधिक्यं निषेधति न पुरस्तादिवेति । स देशातिरेको यजमानभ्रातृव्यातिरेकाय
 भवति । दक्षिणोत्तरयोरतिरेकः स्वैच्छिकः । पश्चाद्भागे पुनरन्यस्य देवयजनस्य पर्याप्तप्रदेशोपे-
 तं देवयजनं समृद्धिकरम् ॥ ३ ॥ वाण्यर्मृषिं याज्ञवल्क्य उवाच यदा वयं देवयजनपरिग्रहा-
 य गतास्तदानीं सात्ययज्ञ आह । अतो यत्र क्व च मन्त्रेण परिग्रहे सति तदुक्तलक्षणमेव भ-
 वेदित्यर्थः ॥ ४ ॥ याज्ञवल्क्यस्तु वक्ष्यमाणलक्षणैर्हविर्भिः परिग्रह एवोक्तलक्षणदेवयजनपरि-
 ग्रह इत्याह ऋविज इति ॥ ५ ॥ शाला दीर्घचतुरस्रं गृहम् विमितं सर्वतः समपरिमाणम् ।
 यस्मात्प्राग्दिग्गतानृविग्यजमानान्प्रति (? प्रात्यक्दिगंतान्दविग्यं Cod.) पुरोदेशाद्विर्भोज-
 नाः प्रत्यङ्मुखोपावृत्ताः (? प्रात्यक्मुखायावृत्ताः Cod.) ॥ ६ ॥ सा प्राच्यहोना समृद्धा ।